СТАНОВИЩЕ

от проф. Николина Попова, МВБУ,

за дисертационен труд на тема:

„Усъвършенстване на спортния туризъм чрез ситуиране на спортните събития към туристическата дестинация", разработен от Филип Кръстев Шабански, свободен докторант към катедра „Икономика и управление по отрасли" при Стопанския факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски".

I. Данни за кандидата в съответствие със законовите изисквания

Кандидатът за образователната и научна степен „доктор" Филип Шабански е роден на 01.17.1959 г. Завършва висше образование във Висшия институт по физкултура и във ВИИ „Карл Маркс" (УНСС),- „магистър" по „Икономика на транспорта" Трудовата дейност на докторанта е свързана с преподаване в областта на спорта в различни образователни институции. От 2000 г. е гл. асистент в Катедра „Индивидуални спортове и екреация" , СУ „Св. К. Охридски".

Филип Шабански е докторант на самостоятелна подготовка в Катедра „Икономика и управление по отрасли" на Стопански факултет на СУ „Св. К. Охридски" с научен консултант доц. д-р Соня Милева.

II. Оценка на дисертационния труд

За участието си в процедурата за получаване на образователно-научна степен „доктор" докторантът на самостоятелна подготовка Филип Шабански е представил: 1) Завършен дисертационен труд в обем 213 стандартни печатни страници, състоящ се от въведение, три глави, заключение, 9 приложения, и списък на използвани източници (93); 2.) Автореферат в обем 41 страници стандартни печатни страници, отразяващ съдържанието на дисертационния труд и основните теоретико-методични и приложни приноси; 3) Публикации, свързани с дисертационния труд, включващи пет доклада, изнесени на научни

конференции с международно участие . Представените научни публикации разглеждат въпроси, свързани с темата на дисертационния труд.

Актуалност на темата – темата е актуална във връзка с нарастващото търсене на активни форми на отдих от една страна и от друга – със стремежа към диверсификация на туристическото предлагане на дестинационно ниво за постигане на по-висока посещаемост и добавяне на стойност към дестинационния туристически продукт. Работата има пионерен характер, насочвайки внимание към малко изследваната спортна функция на рекреационната дейност

Обект –териториалната единица на изследване е туристическа дестинация Банско, в пределите на общината, с фирмите и организациите пряко и косвено свързани с предлагането на спортни прояви.

Предмет на изследване – теоретичните и практически аспекти на събитийно спортен туризъм и възможностите за усъвършенстването му чрез ситуирането на спортни събития към туристическата дестинация ои промотирането на единен туристически продукт. Твърде тежка и непрецизна формулировка. По същество се изследват връзките между събитийния туризъм в дестинация Банско и мотивите на туристите за посещение на дестинацията, както и тяхната лоялност към дестинацията под въздействие на събитийния туризъм.

Изследователската теза е много ясно формулирана**.**

Целта и произтичащите изследователските задачи са логично обвързани.. Изследователските задачи надхвърлят приетия мащаб на изследователска цел за докторска теза - предвидени са за разработване две методики плюс допълнителни изследователски задачи.

Методи на изследване –добре съчетан набор от методи, съответстващи на обекта, предмета и задачите на изследване.

Структурата на дисертацията съответства на поставената цел, но част от задачите, които са с приносен характер, (посочени по-долу) , на които по същество е посветена втора глава, не присъстват във формулировките на разделите на втора глава:

- Да се разработи методика за идентифициране на мотивите за посещение на спортно събитие;
- Да се разработи методика за установяване на лоялността на спортните туристи към дестинацията, в която е ситуирано спортното събитие;

Теоретична рамка (Първа глава)

Авторът демонстрира много добро познаване на съществуващите теоретични постановки, свързани със съдържанието и особеностите на родовото понятие „спорт" и производното понятие „спортен туризъм" . За целта са използвани множество литературни източници, най-вече на чужди автори. Задълбочеността на разбирането позволява на автора да интерпретира понятието „спортен туризъм", разкривайки същностни взаимовръзки с туризма – представени чрез фиг. 3 и фиг. 4 (авторски). Сравнителният анализ на дефиниции за спортния туризъм въз основа на три критерия обогатява представата за сложните взаимовръзки между спорта и туризма и позволява на автора да постави ключови въпроси за дискусия, например …"как мотивите на туриста могат да бъдат съчетани с тези на спортиста" (стр. 56), очертавайки и обосновавайки по този начин основното научно търсене в представената разработка, свързано на първо място с идентифициране на мотивите за участие в спортно събитие.

Методологична рамка на изследването (Втора глава)

Правилно са подбрани основните концепции , конструиращи изследователската рамка и определящи научните подходи и методи, използвани за постигне на целта. На основата на много добро познаване на спецификата на проучванията в туризма, особено когато се изследват хора (туристи) авторът правилно съчетава качествени и количествени методи и провежда теренно проучване (Откритото европейско първенство по биатлон в Банско – 19-26 февруари 2013 г.). Прави впечатление високата степен на обвързаност на методическия инструментаруим (2 въпросника) с адаптираните модели за измерване на интереса на посетителите към спортни събития(Фиг. 17) и за измерване на лоялността на туристите към дадена дестинация(Фиг. 19).

Резултати от изследването (Трета глава).

Изследването е проведено коректно в съответствие с разработения методически инструментариум. Получените резултати съответстват във висока степен на поставените научни задачи. Изследването на мотивите за посещения на дестинация Банско разкрива силата на действие на изследваните фактори върху интереса към дадена дестинация, оорганизираща спортно събитие. Проучването за влиянието на събитийния спортен туризъм върху лоялността към дестинацията въз основа на 10 фактора потвърждава адекватността на адаптирания за целта - от автора, модел (Фиг.19). С прилагането на коефициента Алфа на Кронбах за факторите, чиито коефициенти са със стойност над 0.8 и на корелационен анализ - за факторите, чиито коефициенти са със стойност по-ниска от 0.7 е направена проверка на консистентността на избраните тестови единици. Така получените фактологични резултати – четири типа туристи, относителните дялове на туристите в зависимост от честотата на пътувания до дестинацията и др. са принос в теорията на туризма в България.

Основни приноси

1. Принос в теорията на туризма чрез адаптиране на два модела: 1) за определяне на интереса на посетителите към спортни събития (Фиг. 17) и 2) за измерване на лоялността на туристите към дадена дестинация(Фиг. 19).
2. Разработена методика за идентифициране на интереса на посетителите към спортни събития;
3. Разработена методика за установяване на лоялността на туристите към туристически дестинации, предлагащи спортни събития.
4. Фактологичен принос в теорията на туризма в резултат от проведеното проучване и база за сравнение с бъдещи изследвания по посока на установяване на личностните промени във времето

Пропуски

1) Терминологична непрецизност – на места се използват необичайни и лингвистично необосновани термини, например „спортни туристи” (8 стр.) или „ситуиране” по отношение на събитие.

2) По-добро структуриране и рубрикиране на текста, който като цяло е добре балансиран;

3) По-голямо съответствие между формулировките на главите и точките в тях -несъответствието между наименованията на втора и трета глава и формулировките на разделите в тях, води до подценяване на научния им характер.

Представеният **автореферат** отразява вярно и с необходимата пълнота резултатите от проведеното изследване. Представените **публикации** –5 доклада са свързани с темата на дисертационния труд.

Заключение

Налице е оригинално, добросъвестно проведено самостоятелно научно изследване, свидетелстващо за придобити изследователски умения. Въз основа на така представените обстоятелства **заявявам своята положителна оценка** на представения за становище дисертационен труд на тема: *„Усъвършенстване на спортния туризъм чрез ситуиране на спортните събития към туристическата дестинация",* разработен от Филип Шабански, докторант на самостоятелна подготовка към катедра „Икономика и управление по отрасли",СФ, СУ „Св. К. Охридски" и предлагам на Научното жури да му присъди образователно-научната степен „доктор" по професионално направление 3.8 „Икономика" (икономика и управление по отрасли – туризъм).

София, 21.11.2014 г.

Изготвил становището:
(проф. д-р Николина Попова)